

Дата: _____

Клас: _____

Тема: «Держава Александра Македонського. Елліністичні держави»

Мета: ознайомити здобувачів освіти з постаттю Александра Македонського; описати Східний похід, утворення і розпад імперії Александра Македонського; охарактеризувати елліністичні держави і внесок їх жителів у світову культуру; *розвивати* ключові компетентності: спілкування державною мовою; математична компетентність; уміння вчитися впродовж життя; соціальна та громадянська компетентності; інформаційно-цифрова компетентність; *розвивати* історичну компетентність (хронологічну, просторову, інформаційну, логічну, аксіологічну); *виховувати* негативне ставлення до насильницьких методів задля досягнення мети.

Очікувані результати. Після цього уроку учні будуть: *знати* поняття «еллінізм»; *вміти* детально описувати та характеризувати історичних осіб за різними ознаками (інтереси, світогляд тощо); розташовувати події у хронологічній послідовності за допомогою стрічки часу і укладання хронологічної таблиці; *розуміти*, як погляди та потреби людей сьогодні і в минулому пов'язані з подіями їх життя, станом суспільства.

Обладнання: Історія України. Всесвітня історія: посібник для 6 класу закладів загальної середньої освіти / Г. М. Хлібовська, М. Є. Крижановська, О. В. Наумчук. – Тернопіль: Астон, 2023; атлас: «Історія Стародавнього світу. 6 клас» (ДНВП «Картографія»); Історія України. Всесвітня історія: зошит для 6 класу закладів загальної середньої освіти / Г. М. Хлібовська, М. Є. Крижановська, О. В. Наумчук. – Тернопіль: Астон, 2023.

Тип уроку: комбінований.

Хід уроку

I. Організаційна частина.

Вітання і перевірка відсутніх учнів.

Створення сприятливої психологічної атмосфери уроку та формування позитивного емоційного налаштування на навчання.

II. Актуалізація знань.

Фронтальна бесіда

1. Де розташовується Македонія?
2. Який правитель сприяв посиленню Македонії?
3. Де й коли відбулася битва, що визначила долю Еллади?

III. Мотивація навчальної діяльності.

Коментований перегляд та інтерпретація візуальних джерел. Разом із Клію розгадайте ребус (с. 182). Висловіть припущення, як розшифроване поняття пов'язане з темою уроку. Своє припущення перевірте наприкінці уроку.

IV. Вивчення нового матеріалу.

План

1. Утворення держави Александра Македонського.
2. Елліністичні держави.

1. Робота з відео. Перегляньте фрагмент і дайте відповіді на питання:

- ✓ У якому році народився Александр?
- ✓ Про які риси характеру свідчить подія з приборканням коня?
- ✓ У якому році Александр став царем Македонії?

Відео

https://drive.google.com/file/d/1WGrDSSOj_hrVb1g_i_K4vr_dpO4RcoAV1/view

Виконання вправи 4 (с. 84-85) у робочому зошиті.

Робота в парах. На основі розповіді вчителя, роботи з історичною картою (с. 185) складіть хронологічну таблицю «Східний похід Александра Македонського».

Розповідь вчителя з демонстрацією на карті. Після смерті батька Александр продовжив його політику. Він пішов війною на Персію. Його армія складалася з греків і македонців. Усіх об'єднувала ідея священної війни та помсти персам за розорення Греції під час персько-грецьких воєн. 334 р. до н. е. Александр переправився через протоку Геллеспонт і опинився на землях Перської імперії.

Полководці Дарія зібрали велике військо і вишикували його біля переправи через річку Гранік... Більшість у війську Александра боялася як глибини річки, так і стрімкого берега на протилежному боці, на який треба було видиратися й одночасно битися... І сам першим кинувся в річку... Він вів військо на ворожі стріли і списи, на стрімкі скелі, вщерть заповнені піхотою й кіннотою ворога, через бурхливу річку, яка несла й топила коней і людей... Не зважаючи ні на що, Александр ціною неймовірних зусиль досяг протилежного берега...

Дата	Подія
334 р. до н.е.	Битва на річці Гранік. Перемога військ Александра Македонського

Розповідь вчителя з демонстрацією на карті. Міста одне за одним здавалися Александру. Ніщо не могло його спинити. Назустріч Александру рушив перський цар Дарій III. Біля міста Ісси відбулася битва (333 р. до н. е.), в якій перемогли македоняни. Александр захопив у полон матір, жінку і двох дочок Дарія, забрав його колісницю, розкішний намет, обладунок, багато золота і срібла. Сам Дарій ледве врятувався втечею.

Дата	Подія
333 р. до н.е.	Битва при Іссі. Перемога військ Александра Македонського. Захоплення Малої Азії.

Розповідь вчителя з демонстрацією на карті. Після перемоги в битві біля Ісси Александр завоював Сирію, Фінікію та Палестину. Не підкорилося йому лише багате фінікійське місто Тір. Частина міста розташована на острові. Александр наказав насипати в морі греблю, щоб з'єднати Тір з берегом і цим шляхом доставив до міста стінобитні машини. Через півроку Александр захопив Тір. Половину жителів він продав у рабство, а половину звелів жорстоко стратити – розіп'ясти на хрестах.

Дата	Подія
Січень-серпень 332 р. до н.е.	Облога міста Тір. Руйнування міста; жителів продано у рабство.

Розповідь вчителя з демонстрацією на карті. Александр зі своїм військом відправився до Єгипту і мирним шляхом оволодів цією країною. Єгиптяни радісно прийняли Александра як визволителя від насилля персів. Цілий рік армія відпочивала в Єгипті. Місцеві

жерці оголосили Александра сином бога Аммона. Відтоді характер полководця почав псуватися, він загордився і забажав, щоб йому поклонялися як богу. Для греків і македонців це було незвично.

<i>Дата</i>	<i>Подія</i>
Грудень 332 - березень 331 рр. до н.е.	Підкорення Єгипту. Проголошення Александра Македонського рівного богам

Розповідь вчителя з демонстрацією на карті. З Єгипту македонська армія пішла до Месопотамії. Біля села Гавгамели відбулася вирішальна битва. Коли дві армії зблизилися, настав вечір. Дарій III боявся несподіваного нападу. Тому він наказав своїм воїнам вишикуватись на полі бою й не спати. Александр дав можливість своїм воїнам виспатися. Його полководці пропонували напасти на них уночі, та Александр гордо відповів: «Я не краду перемог!». З цими словами він зайшов у свій намет і заснув.

Вранці розпочалася битва. Перси, змучені безсонною ніччю, ледве трималися на ногах від втоми. Проте їх було більше, ніж македонян. Крім того, Дарій виставив на полі битви колісничі з прикріпленими до коліс гострими косами, що косили противника. Але македонські лучники перестріляли візничих, а потім розступилися і пропустили коней з колісницями. Александр пробився до самого центра перського війська – туди, де був Дарій. Дарій так злякався, що покинув військо і втік далеко в степи. Невдовзі він загинув від рук персів.

<i>Дата</i>	<i>Подія</i>
1 жовтня 331 р. до н.е.	Битва при Гавгамелах. Перемога Александра Македонського. Розпад Перської імперії.

Розповідь вчителя з демонстрацією на карті. Після Гавгамел Александр уже легше було завоювати найголовніші перські міста – Вавилон, Сузи, Персеполь. У Персеполі були розкішний палац і гробниці перських царів. Александр захопив незліченні скарби. Для того, щоб їх вивезти, знадобилося 10 тис. пар мулів і 5 тис. верблюдів. Усього було взято кілька тонн золота та срібла. Після цього Александр підпалив палац. Було знищено чудові твори мистецтва, створені не одним поколінням людей.

<i>Дата</i>	<i>Подія</i>
329 р. до н.е.	Підкорення Александром Середньої Азії

Розповідь вчителя з демонстрацією на карті. У 327 р. до н. е. Александр вирішив дійти до «краю землі» – Індії. Наступного року на березі річки Гідасп він переміг військо місцевого царя Пора, яке використовувало бойових слонів. Ця битва була останньою великою битвою македонського царя в Східному поході. Далі військо, стомлене походами, йти відмовилося.

<i>Дата</i>	<i>Подія</i>
Весна 327 - липень 326 рр. до н.е.	Індійський похід. Вирішальна битва на річці Гідасп, перемога Александра. Але македонське військо відмовилося рухатися далі на Схід.

Розповідь вчителя з демонстрацією на карті. З Індії Александр повернувся до Вавилону. Це місто він зробив своєю столицею. В останні роки правління Александр перейняв багато перських звичаїв, які здавалися грекам і македонцям смішними і принизливими. Цар сидів на троні в золотій короні та розкішному перському вбранні. Він вимагав, щоб його вважали богом і вклонялися йому до землі.

Робота з відео. Перегляньте фрагмент і дайте відповіді на питання:

- ✓ Як греки і македоняни відреагували на зміни у поведінці Александра?
- ✓ З якою метою Александр організував масове весілля персіянок зі своїми воїнами?

✓ У якому віці помер Александр?

Дата	Подія
326-324 рр. до н.е.	Повернення Александра Македонського до Вавилону. Утворення величезної імперії від Балканського півострова до річки Інд.

Виконання вправи 5 (с. 85) у робочому зошиті.

ФІЗКУЛЬТХВИЛИНКА (https://www.youtube.com/watch?v=ld_dVatHiE)

Робота з рубрикою «З джерела народної мудрості» (с. 186)

2. Робота над поняттям. Еллінізм – це ...

Виконання вправи 3 (с. 84) у робочому зошиті.

Робота з навчальним текстом. Прочитайте с. 166 і дайте відповіді на питання:

✓ Що таке імперія? Чи була держава Александра Македонського імперією?

✓ Які держави й чому називають елліністичними?

✓ Що таке «зустріч цивілізацій»?

Робота з історичною картою. Назвіть держави, які утворилися на уламках імперії Александра Македонського?

Робота з рубрикою «Галявина творчості» (с. 187).

V. Закріплення вивченого матеріалу.

Розташуйте у правильній послідовності битви Східного походу, виконавши завдання інтерактивної вправи.

Інтерактивна вправа
<https://learningapps.org/watch?v=pymf8eca523>

VI. Підсумки уроку.

Прийом «Піраміда позитивних почуттів». Учитель говорить, що впродовж уроку всі здобували нові знання, уміння, а тепер побудуємо піраміду позитивних почуттів. Він (вона) підходять до середини класу, простягаючи руку, повідомляє, про що він (вона) дізналися сьогодні. Далі кожен з учнів чи учениць по черзі за бажанням, поклавши свої руки на руки присутніх, повідомляють, про що вони дізналися сьогодні.

VII. Домашнє завдання.

Опрацювати § 37 «Держава Александра Македонського. Елліністичні держави» (п. 2-3). Створити в одній із соціальних мереж сторінку Александра Македонського